

УДК 378.147

DOI: <https://doi.org/10.32820/2074-8922-2021-71-63-69>

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

© Рябова О.О., Кашута В.Є.

Національний фармацевтичний університет

Інформація про авторів

Рябова Оксана Олександрівна: ORCID orcid.org/0000-0001-6716-0808; oksanaroga@ukr.net; кандидат медичних наук, доцент кафедри фармакології та фармакотерапії Національний фармацевтичний університет; вулиця Пушкінська, 53, м. Харків, 61000, Україна.

Кашута В'ячеслав Євгенович: ORCID orcid.org/0000-0002-6949-9546 viacheslavkashuta@gmail.com, кандидат медичних наук, доцент кафедри фармакології та фармакотерапії Національний фармацевтичний університет. вулиця Пушкінська, 53, м. Харків, 61000, Україна

Проблема організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти є актуальною на сьогоднішній день. Велика увага приділяється впровадженню новітніх технологій в організацію аудиторної та самостійної роботи студентів. Сьогодні в організації самостійної роботи провідне місце посідають технології дистанційного навчання. Самостійна робота студентів із використанням технологій дистанційного навчання стає більш скерованою викладачем, індивідуалізованою, мотивує студента до самостійності та отримання нових знань. Метою статті є висвітлення організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти заочної форми навчання з дисципліни «Перша долікарська допомога» з використанням розробленого дистанційного курсу та оцінити її ефективність. Дистанційний курс «Перша долікарська допомога» розроблений із використанням платформи MOODLE та містить загальні відомості про курс, комунікативну, інформаційну та діяльнісну складові. За допомогою дистанційного курсу викладач скеровує самостійну роботу здобувачів вищої освіти, підвищує інтерес до дисципліни, мотивує студента до самостійності в навчанні. Подані в дистанційному курсі індивідуальні та групові завдання дозволяють набуту студентам знання, уміння та навички щодо надання домедичної допомоги постраждалим при різних невідкладних станах, наближають студентів до реальних умов їх професійної діяльності. Проведена оцінка ефективності запропонованої організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти встановила підвищення якості успішності навчання з дисципліни «Перша долікарська допомога» в студентів заочної форми навчання, що навчалися з використанням технологій дистанційного навчання в порівнянні з успішністю студентів, що навчалися за традиційними методами навчання. Перспективним є подальше впровадження технологій дистанційного навчання в педагогічний процес ЗВО, що сприятиме підвищенню ефективності організації самостійної роботи студентів та підвищенню якості навчання.

Ключові слова: організація самостійної роботи, технології дистанційного навчання, дистанційний курс, педагогіка вищої школи.

O.Ryabova, V.Kashuta "Organization of independent work of higher education students using distance learning technologies".

The problem of organizing independent work of higher education seekers is critical nowadays. Much attention is paid to the introduction of new technologies in the organization of classroom and independent work of students. In today's conditions, the leading place is occupied by the distance learning technologies for the organization of independent work. Independent work of students with the use of distance learning technologies becomes more guided by the teacher and more individualized, which motivates the student to gain new knowledge on their own initiative. The purpose of the article is to describe the organization of independent work of higher education students, who specialize in the discipline "First Premedical Aid", using the specially designed distance course, and also to evaluate its effectiveness. The distance course "First Premedical Aid" was developed using the MOODLE platform and contains general information about the course, as well as communicative, informational, and activity-based components. With the help of this distance course, the teacher guides the independent work of higher education students, increases their interest in the discipline, and encourages students to study independently. The individual and group tasks presented in the distance course allow students to acquire knowledge, skills and capabilities to provide premedical care to casualties in case of various emergencies, bring students closer to the real-life conditions of their

professional activities. The evaluation of the effectiveness of the proposed organization of independent work for higher education students proved an increased quality of the learning outcomes of the "First Premedical Aid" course among those distance learning students who used distance learning technologies in comparison with the students using traditional learning methods. Further introduction of distance learning technologies into the pedagogical process is promising, which will increase the efficiency of the organization of students' independent work and improve the quality of education.

Keywords: organization of independent work, distance learning technologies, distance course, higher education pedagogy.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день у закладах вищої освіти приділяється велика увага організації самостійної роботи студентів. Самостійна робота здобувача вищої освіти є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний час від аудиторних занять. Під час самостійної роботи здобувачі вищої освіти опрацюовують навчальний матеріал, виконують індивідуальні завдання, здійснюють науково-дослідну роботу. На самостійну роботу студентів відводиться близько 50 % навчальних годин для денної форми навчання та 80 % – для заочної форми навчання. В умовах сьогодення в організації самостійної роботи провідне місце посідають технології дистанційного навчання. Під дистанційним навчанням маємо на увазі індивідуалізований процес передавання та засвоєння знань, умінь, навичок та способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання в спеціалізованому середовищі, яке створене на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікативних технологій. Сучасні психолого-педагогічні технології дистанційного навчання – це технології опосередкованого активного спілкування викладачів зі студентами (слухачами), студентів (слухачів) між собою з використанням телекомунікаційного зв'язку та методології індивідуальної роботи студентів (слухачів) зі структурованим навчальним матеріалом, який подається в електронному вигляді та зберігається на спеціальному навчальному порталі, з урахуванням компетентнісного та особистісно-орієнтованого підходу, методу проєктів та педагогіки співробітництва. Інформаційно-комунікативні технології дистанційного навчання – це технології створення, опрацювання, передавання і зберігання навчальних матеріалів, організації та супроводу навчального процесу за допомогою телекомунікаційного зв'язку, зокрема, електронних локальних, регіональних та глобальних (Інтернет) мереж та відповідних

сервісів. Дистанційне навчання дає можливість підвищити якість навчання за рахунок оновлення змісту навчання та застосування новітніх методів, зокрема особистісного підходу до навчання; індивідуалізувати процес навчання відповідно до потреб, особливостей і можливостей кожного студента, а також сприяє постійному розвитку особистості та подальшому самостійному навчанню протягом життя. Самостійна робота студентів із використанням технологій дистанційного навчання стає більш скерованою викладачем, студентоцентрованою, індивідуалізованою, мотивує студента до самостійності та отримання нових знань. Але сьогодні перехід від традиційних методів організації самостійної роботи студентів до впровадження новітніх методів навчання в педагогічний процес вищої школи йде поступово, що й спричинило визначення мети нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній літературі з педагогіки багато уваги приділяється організації самостійної роботи студентів, що пов'язано з різноманіттям її функцій, серед яких навчальна, пізнавальна, коригуюча, стимулююча, виховна, розвиваюча тощо [2]. Питання організації самостійної роботи у своїх роботах розглядали такі дослідники, як: П. І. Підкасистий, В. Г. Беспалько, К. Ю. Бабанський, І. Я. Лернер, А. В. Усова, В. Г. Логвіненко, визначаючи провідну роль викладача в організації самостійної роботи студентів [5]. Зараз переосмислюються підходи до організації самостійної роботи у вищій школі. Вона повинна активно впливати на характер навчального процесу, систематизувати роботу студента протягом усього семестру, включати виконання проблемних та практичних завдань різного рівня складності, опанування практичними навичками тощо, спираючись на лекційний матеріал, інформаційний матеріал до практичних занять та додатковий інформаційний матеріал [2]. Зробити самостійну роботу більш скерованою викладачем, спрямованою на самостійну

пізнавальну активність студентів можливо з використанням сучасних технологій дистанційного навчання. Технологіям дистанційного навчання присвячені роботи таких науковців, як: В. М. Кухаренко, Є. С. Полат, Н. В. Морзе, А. В. Хуторського, В. Г. Логвіненко, Е. Ю. Железнякової, І.В. Змівської, О. Тамарікової та інших дослідників [1, 2, 3, 4, 5, 7]. Аналіз науково-педагогічної літератури показав, що сьогодні технології дистанційного навчання, що використовуються для організації самостійної роботи студентів, значно підвищують ефективність засвоєння студентами навчального матеріалу, сприяють розвитку творчих здібностей студентів, підвищують їхню зацікавленість та активність в оволодінні знаннями, також дають можливість індивідуалізувати навчання та сприяють розвитку самостійності студентів [2, 5, 7].

Мета статті – висвітлити організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти заочної форми навчання з дисципліни «Перша долікарська допомога» з використанням розробленого дистанційного курсу та оцінити її ефективність.

Виклад основного матеріалу.

Дисципліна «Перша долікарська допомога» є практично-орієнтованою та обов'язковою дисципліною для здобувачів вищої освіти спеціальності «Фармація, промислова фармація» денної та заочної форми навчання. Відповідно до Закону України «Про екстрену медичну допомогу», майбутні фармацевтичні працівники за своїми службовими обов'язками повинні вміти надати домедичну допомогу людині, яка перебуває в невідкладному стані [6]. Метою викладання навчальної дисципліни «Перша долікарська допомога» є навчити здобувачів вищої освіти алгоритмам надання домедичної допомоги постраждалим та хворим при нещасних випадках і невідкладних станах. Вивчення дисципліни «Перша долікарська допомога» спирається на базові знання, здобуті студентами під час вивчення таких дисциплін, як біологія, анатомія та фізіологія людини. Дисципліна «Перша долікарська допомога» сприяє формуванню загальних компетентностей, а саме: здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо; здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної галузі та розуміння професії; та спеціальних (фахових) компетентностей, до яких належить здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях.

Основними видами навчальних занять із дисципліни «Перша долікарська допомога» є лекції та практичні заняття.

При вивченні дисципліни «Перша долікарська допомога» велика увага приділяється організації самостійної роботи студентів. Для організації самостійної роботи студентів нами застосовувалися технології дистанційного навчання. Однією з форм дистанційного навчання є дистанційний курс (ДК).

Дистанційний курс – веб-ресурси навчальної дисципліни, об'єднані єдиним педагогічним сценарієм, призначені для організації індивідуального та групового навчання студентів із використанням технологій дистанційного навчання.

Із метою організації самостійної роботи студентів заочної форми навчання спеціальності «Фармація, промислова фармація» нами був розроблений ДК «Перша долікарська допомога» з використанням платформи Modular Object Oriented Distance Learning Environment (MOODLE). Платформа MOODLE – це Web-орієнтована система, яка функціонує в мережі Інтернет у вигляді Web-сайту в межах освітнього порталу Університету. Цей ДК призначений для самостійного та систематичного оволодіння студентами навчальним матеріалом під керівництвом викладача. ДК «Перша долікарська допомога» містить загальні відомості про курс, відомості щодо супроводу ДК тьютором, комунікативну, інформаційну та діяльнісну складові.

У загальних відомостях про ДК міститься презентація ДК, робоча програма дисципліни, графік навчального процесу, критерії та шкала оцінювання, алгоритм навчання, друковані та Інтернет джерела, глосарій курсу.

У презентації ДК наводиться інформація щодо контингенту, для якого розроблено цей курс, указуються загальні та спеціальні (фахові) компетентності, яких набувають здобувачі вищої освіти під час навчання у ДК, пререквізити для вивчення дисципліни, кількість кредитів та годин, що відводяться на вивчення дисципліни, а також наводиться інформація про розробників та тьюторів ДК.

Важливе значення в організації навчання в ДК має графік навчального процесу. Він дозволяє організувати самостійну роботу здобувача вищої освіти та спланувати час на вивчення теми заняття. У графіку навчального процесу наводяться терміни вивчення кожної теми, назва

теми, завдання, які необхідно виконати, кількість балів, яку студент може набрати за виконання кожного завдання, та кількість дистанційних та очних годин на опрацювання кожної теми. Від правильної розробки графіку навчального процесу буде залежати ефективність навчання здобувачів вищої освіти в ДК.

Критерії та шкала оцінювання в ДК подається в зрозумілій для студента формі за загальноприйнятими у ЗВО вимогами, вказуються критерії та шкала оцінювання до кожного виду завдань. Наводиться таблиця співвідношення поточного рейтингу та оцінок ЄКТС. Оцінка «відмінно» за практичне заняття виставляється при умові свідомого, правильного і повного засвоєння матеріалу. Відповіді на теоретичні питання впевнені, аргументовані та логічні. Здобувач вищої освіти самостійно здатний застосувати знання і вміння при виконанні ситуаційних завдань та надав правильну відповідь на всі тести успішності навчання. Оцінка «добре» виставляється за свідомо і повну відповідь на теоретичні питання, але з деякими неточностями, які здобувач вищої освіти сам виправляє. Відповідь достатньо обґрунтована, незначне порушення послідовності. Здобувач вищої освіти самостійно, але з певною допомогою викладача здатний застосувати свої знання і вміння при виконанні ситуаційних завдань та надав правильну відповідь не менш ніж на 75 % тестів успішності навчання. Оцінка «задовільно» виставляється за свідомо, з незначними помилками відповідь на питання, які здобувач вищої освіти виправляє за допомогою викладача. Мають місце деякі порушення логічності і послідовності. Здобувач вищої освіти здатний самостійно застосувати знання і виконувати ситуаційні завдання за вказівками викладача та надав правильну відповідь не менш ніж на 60 % тестів успішності навчання. Оцінка «незадовільно» виставляється за відповідь із великими помилками і прогалинами, де мають місце лише фрагменти знань. Відсутність самостійності у використанні набутих знань і виконанні ситуаційних завдань та якщо надано правильну відповідь менше, ніж на 60 % тестів успішності навчання.

Алгоритм навчання в ДК містить чіткі та зрозумілі інструкції щодо порядку роботи з матеріалами ДК та наведеними завданнями в курсі. Алгоритм навчання дає можливість студентам послідовно вивчати інформаційний матеріал заняття та виконувати практичні завдання. Зрозуміле та логічне подання

алгоритму навчання значно підвищує ефективність організації роботи студента в курсі.

У загальних відомостях про ДК наводяться друковані та Інтернет-джерела, перевага надається електронним виданням (електронні версії підручників, практикумів, методичних рекомендацій, що розміщені на сайті бібліотеки). Усі посилання на електронні видання є активними, що дає можливість студентів, не відвідуючи бібліотеку, отримати необхідну інформацію.

У ДК розміщено глосарій курсу, в якому наводяться основні (ключові) терміни. Усі терміни глосарію мають автосв'язування з аналогічними термінами в інформаційному матеріалі до тем курсу. Це дає можливість студентам при вивченні інформаційного матеріалу за необхідністю отримати тлумачення термінів.

Комунікативна складова ДК представлена форумами «Знайомство», «Новини», форумом взаємодопомоги та допомоги тьютора. У форумі «Знайомство» подано відомості про тьютора, вказано коло його професійних інтересів та досягнення. Важливим, на нашу думку, є зворотній зв'язок від студентів, що будуть проходити навчання у ДК. Тому, крім запитань про попередню освіту студентів, якщо здобувається друга вища освіта, або наявність спеціальної (фахової) освіти, є запитання щодо ситуацій, коли було необхідним надання домедичної допомоги людині, що перебувала в невідкладному стані, та заходів домедичної допомоги, які були застосовані. Такі питання дають можливість викладачеві встановити вихідний рівень знань у певного контингенту здобувачів вищої освіти, а в подальшому після вивчення матеріалів надають можливість студентам оцінити правильність своїх дій під час надання домедичної допомоги. Використовуючи форум «Новини», тьютор керує навчальним процесом, інформуючи здобувачів вищої освіти про початок та закінчення занять, проведення відеолекцій, синхронних та асинхронних занять тощо. Для щоденного супроводу студента використовується форум допомоги тьютора, в якому тьютор інформує студентів про годину онлайн, коли він надає відповіді на питання, що виникли в здобувачів вищої освіти, інформацію про перевірку виконаних робіт тощо.

ДК «Перша долікарська допомога» структурований за темами, що відповідає робочій програмі з навчальної дисципліни. Всього в курсі 9 тем. Усі теми ДК «Перша долікарська допомога» однакові за своїми

складовими, що додає зручності користування ДК для здобувачів вищої освіти.

Інформаційна складова ДК представлена у вигляді основного та додатково інформаційного матеріалу до тем курсу.

Основний інформаційний матеріал у ДК поданий у вигляді ресурсу «Книга», містить текстовий матеріал, який доповнений ілюстраціями, таблицями, схемами. Ключові моменти текстового матеріалу виділено шрифтом або кольором, що допомагає студентові зосередитися на основних моментах тексту. Книга структурована за розділами. Після завершення розділу надаються питання на рефлексію. Також у кожній темі подаються лекції у вигляді мультимедійної презентації типової структури та наведено записи аудіографічної лекції, що дає можливість студентам прослуховувати та переглядати презентацію лекції в зручний для здобувачів вищої освіти час.

Додатковий інформаційний матеріал представлений протоколами надання домедичної допомоги при різних невідкладних станах, затверджених наказом МОЗ України, та відеофільмами з демонстрацією алгоритмів надання домедичної допомоги постраждалим при різних невідкладних станах, що дає можливість студентам наочно ознайомитися з наданням домедичної допомоги при кровотечах, шоках, пораненнях, травмах, проникаючих пошкодженнях грудної клітки, живота, а також постраждалим у дорожньо-транспортних випадках тощо.

Діяльнісна складова ДК «Перша долікарська допомога» представлена різними видами практичних завдань, як індивідуальними, так і груповими. У кожній темі курсу подається план виконання практичних завдань, методичні рекомендації щодо виконання всіх видів завдань за темою та вказується в якому форматі подавати виконані завдання, також наводяться приклади виконання практичних завдань.

Серед індивідуальних завдань значне місце посідають ситуаційні задачі. Всі умови задач максимально наближені до реальних умов практичної діяльності майбутніх провізорів. За допомогою розроблених ситуаційних задач студент опановує навички визначення певного невідкладного стану, в якому перебуває постраждалий, враховуючи вказані в умові задачі ознаки в постраждалого, а також студент навчається складати алгоритм дій при наданні домедичної допомоги постраждалому з

урахуванням умов задачі. Напрацювання навичок складання алгоритму надання домедичної допомоги постраждалим у невідкладних станах дасть можливість майбутньому фахівцю не розгубитися в екстремальній ситуації та своєчасно надати допомогу постраждалому. Ситуаційні задачі в ДК подаються у вигляді елемента «Завдання». Використовуючи цей елемент курсу, студенти надсилають свої відповіді на перевірку тьютору. Тьютор при оцінюванні роботи залишає свій коментар, указує на зауваження до відповіді або на грубі помилки при розв'язанні ситуаційної задачі та пропонує студентові прочитати інформаційний матеріал ще раз, виправити відповідь та надіслати на перевірку. Також у ДК є ситуаційні завдання, що представлені у вигляді елемента «Урок». За допомогою цього елемента оцінювання правильності відповіді студента відбувається автоматизовано. У разі надання студентом неправильної відповіді він за посиланням спрямовується на необхідну сторінку «книги», де в інформаційному матеріалі може знайти правильну відповідь на завдання до задачі. Ситуаційні задачі, що подані у вигляді елемента «Урок», використовуються для самоперевірки знань студентів. Усі індивідуальні завдання містять достатню кількість варіантів, що дозволяє індивідуалізувати навчання студентів та досягти самостійності в здобувачів вищої освіти під час розв'язання ситуаційних задач, що в подальшому стане в нагоді в їхній професійній діяльності.

Також кожному студентові пропонується самостійно, враховуючи основний та додатковий матеріал, відпрацювати практичні навички за темою, наприклад, накладання різних видів пов'язок на різні частини тіла, вимірювання температури тіла, пульсу, артеріального тиску, частоти дихальних рухів тощо. Контроль за оволодінням практичними навичками здійснюється під час аудиторних занять у навчально-тренінговому класі.

Групові завдання подаються у вигляді елемента «Форум». Групові завдання включають обговорювання питань щодо оцінки дій рятувальника при наданні домедичної допомоги при різних невідкладних станах. При цьому питання формуються конкретно до наведеної ситуації, що наближена до реальних умов. Студенту пропонується надати свою відповідь та обґрунтувати її. Усі студенти групи можуть взяти участь в обговоренні, висловити свою думку або прокоментувати відповіді

інших студентів. Після обговорення студентами питань форуму коментар надає викладач. Питання форуму дають можливість звернути увагу студентів на типові помилки при наданні домедичної допомоги при різних невідкладних станах, а в подальшому у своїй практичній діяльності майбутні фахівці зможуть їх уникнути.

У кожній темі курсу є контролюючі тестові завдання та тести для самоконтролю. Розроблені тестові завдання різного типу та різної складності, що відповідають вимогам до складання тестів. До банку тестових питань увійшли тести на коротку відповідь, що перевіряють знання студентів щодо визначення різних невідкладних станів, тести з однією правильною відповіддю та тести з множинною відповіддю, що дають можливість перевірити в здобувачів вищої освіти знання різних класифікацій, клінічних ознак невідкладних станів тощо, тести на правильну послідовність, що дозволяють тьюторові перевірити вміння здобувачів вищої освіти складати алгоритми надання домедичної допомоги постраждалим при різних невідкладних станах у правильній послідовності, а також тестові завдання на оцінку правильності твердження, в якому подається алгоритм дій рятувальника при наданні домедичної допомоги постраждалому. Саме розроблені тестові завдання на знання, розуміння, застосування, аналіз та оцінювання дають можливість встановити рівень знань, умінь та навичок у майбутніх фахівців з дисципліни «Перша долікарська допомога». Зміст наведених тестових завдань повністю розкритий в інформаційних матеріалах. Тести для самоконтролю подано з можливістю перевірки відповідей. Тестові завдання представлені з використанням елемента «Тест». Розроблена достатня база тестових завдань, що дає можливість тьютору зібрати «тест» за темою з випадкових питань, що є в базі за даною темою. Усі тести для самоконтролю мають необмежену кількість спроб, контролюючі тестові завдання мають тільки 1 спробу та обмеження в часі.

Усі види діяльності студентів у ДК підлягають оцінюванню. У ДК налаштований електронний журнал. Структура електронного журналу відповідає кількості тем у ДК, а також кількості та видам завдань представлених у курсі. Оцінювання проводиться в індивідуальних, групових та тестових завданнях та автоматично виводиться в електронному журналі. Кількість балів, які

студенти можуть набрати в ДК відповідає вимогам щодо оцінювання знань, умінь та навичок у ЗВО.

За допомогою розробленого ДК «Перша долікарська допомога» пройшли навчання 5 груп студентів, серед яких 3 групи – здобувачі другої вищої освіти. Перевірка ефективності організації самостійної роботи з використанням технологій дистанційного навчання, що змінила традиційну методику навчання, включала визначення рівня змін у поточній успішності студентів та проведення анкетування здобувачів вищої освіти щодо ефективності організації самостійної роботи з дисципліни «Перша долікарська допомога». Студентам були запропоновані анкети закритої форми із запитаннями з приводу доступності, доцільності, результативності навчання в ДК. За результатами анкетування майже 100 % опитуваних зауважили, що організація самостійної роботи студентів із використанням технологій дистанційного навчання сприяла підвищенню інтересу до навчального матеріалу та професії, розумінню доцільності вивчення навчального матеріалу, а також створювала умови, наближені до практичної діяльності майбутніх фахівців.

Для оцінки ефективності організації самостійної роботи студентів нами було здійснено порівняння результатів поточної успішності студентів із дисципліни «Перша долікарська допомога» в студентів заочної форми навчання, що навчалися за традиційними методами навчання, – контрольна група, та студентів, що навчалися з використанням технологій дистанційного навчання, – експериментальна група. За результатами порівнянь середньої базової успішності, умов навчання, контингенту студентів встановлено, що контрольна та експериментальна групи були однорідні. Враховуючи цей факт, ми припустили, що на зміни в поточній успішності студентів, у першу чергу, впливатиме організація самостійної роботи студентів із використанням технологій дистанційного навчання. Проведена оцінка ефективності запропонованої організації самостійної роботи студентів заочної форми навчання встановила, що кількість студентів експериментальної групи, що отримали високу оцінку, збільшилася на 15%, що отримали середню оцінку, збільшилася на 25 %, а кількість студентів, що отримали низьку оцінку, зменшилася на 40 % порівняно зі студентами контрольної групи, що довело ефективність

організації самостійної роботи студентів із використанням ДК «Перша долікарська допомога». Більш висока поточна успішність спостерігалася в експериментальній групі серед здобувачів, що отримують другу вищу освіту. Цей факт можна пояснити більш високою дисциплінованістю, вмотивованістю та самоорганізованістю цього контингенту здобувачів, що є запорукою успішності навчання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, організація самостійної роботи студентів із використанням технологій дистанційного навчання значно

підвищила інтерес здобувачів вищої освіти до навчального матеріалу, сприяла розумінню доцільності вивчення навчального матеріалу. Перевірка ефективності запропонованої організації самостійної роботи встановила підвищення якості успішності навчання, що довело її ефективність.

Перспективним є подальше впровадження технологій дистанційного навчання в педагогічний процес ЗВО, що сприятиме підвищенню ефективності організації самостійної роботи студентів та підвищенню якості навчання.

Список використаних джерел

1. Екстрене дистанційне навчання в Україні : монографія / за ред. В. М. Кухаренка, В. В. Бондаренка. – Харків : Міська друкарня, 2020. – 409 с.

2. Железнякова Е. Ю. Організація самостійної роботи студентів у системі Moodle / Е. Ю. Железнякова, І. В. Зміївська // Новітні комп'ютерні технології. – Кривий Ріг : Вид. центр ДВНЗ «Криворізький національний університет», 2014. – Т. XII : Спецвип. «Хмарні технології в освіті». – С. 194–203.

3. Кухаренко В. М. Пілотний дистанційний курс «Змішане навчання» / В. М. Кухаренко // Комп'ютер в школі та сім'ї. – 2017. – № 6 (142). – С. 3–6.

4. Кухаренко В. М. Тьютор дистанційного та змішаного навчання : навч. посіб. / В. М. Кухаренко. – Харків : Міленіум, 2019. – 307 с.

5. Логвиненко В. Г. Самостійна робота студентів у середовищі дистанційного навчання moodle / В. Г. Логвиненко // Современные инновационные технологии подготовки инженерных кадров для горной промышленности и транспорта – 2015 : сб. науч. тр. междунар. конф., г. Днепропетровск, 21–22 мая 2015 г. – Днепропетровск : НГУ, 2015. – С. 348–356.

6. Про екстрену медичну допомогу [Електронний ресурс] : Закон України від 16.10.2020 р. № 5081-VI. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.

7. Тамаркіна О. Самостійна робота студентів ЗВО в умовах дистанційного навчання / О. Тамаркіна // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2020. – Т. 5, вип 34. – С. 288–231.

References

1. Kukharenko, VM & Bondarenko, VV (eds.) 2020, *Ekstrene dystantsiine navchannia v*

Ukraini, [Emergency distance learning in Ukraine] Miska drukarnia, Kharkiv.

2. Zhelezniakova, EYu & Zmiivska, IV 2014, 'Orhanizatsiia samostiinoi roboty studentiv u systemi Moodle' [Organization of independent work of students in the Moodle system], *Novitni kompiuterni tekhnologii*, vol. XII Khmarni tekhnologii v osviti, Vydavnychiy tsentr Derzhavnohoi vyshchoho navchalnoho zakladu Kryvorizkyi natsionalnyi universytet, Krivii Rig, pp. 194-203.

3. Kukharenko, VM 2017, Pilotnyi dystantsiinyi kurs Zmishane navchannia' [Pilot distance course "Mixed learning"], *Kompiuter v shkoli ta simi*, no. 6 (142), pp. 3-6.

4. Kukharenko, VM 2019, *Tiutor dystantsiinoho ta zmishanoho navchannia* [Distance and blended learning tutor], Milenium, Kharkiv.

5. Lohvynenko, VH 2015, 'Samostiina robota studentiv u seredovyshchi dystantsiinoho navchannia moodle' [Independent work of students in the environment of distance learning moodle], *Sovremennyye innovatsionnyie tehnologii podgotovki inzhenernyih kadrov dlya gornoy promyishlennosti i transporta 2015*, Natsionalnyi hirnychiy universytet , Dnepropetrovsk, pp. 348-356.

6. Prezydent Ukrainy 2020, *Zakon Ukrainy Pro ekstrene medychnu dopomogu no. 5081-VI vid 16.10.2020*, [On emergency medical care [Electronic resource]: Law of Ukraine of 16.10.2020 № 5081-VI.] viewed 24 February 2021, <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17>>.

7. Tamarkina, O 2020, 'Samostiina robota studentiv ZVO v umovakh dystantsiinoho navchannia' [Independent work of ZVO students in the conditions of distance learning], *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, vol. 5, iss. 34, pp. 288-231.

Стаття надійшла до редакції 15.03.2021 р.